

Forord

Saglighed, hvad enten den udtrykkes via empirisk evidens, fornuft eller kritik, er vigtig for enhver bestræbelse på at gøre skole og læreruddannelse ikke blot så gode, som samfundet fordrer, men også bedre end den kultur, den får sit indhold og sine opgaver fra.

Drøftelser af læreruddannelse og profession – og det komplicerede samspil disse imellem – kan ikke nøjes med at hvile på dagligdags forståelser af deres virke og mål eller på politiske diskurser om samme. Der er behov for saglige studier både af den undervisning, der finder sted i lærerprofessionen og på professionsuddannelsen, og af det komplicerede samspil mellem de to niveauer og de didaktiske konsekvenser heraf.

Med *Studier i læreruddannelse og -profession* ønsker vi at tilbyde læreruddannere og forskere et sted, hvor de kan studere og diskutere almene og principielle spørgsmål om lærerens profession og uddannelse, ligesom der gives konkrete bud på praksisudøvelsen begge steder.

Tidsskriftet fungerer som tværdisciplinært forum for udveksling af idéer og synspunkter inden for området og hilser dermed varierende videnskabelige tilgange til empirisk forskning samt teoretiske og begrebslige analyser af området velkommen.

Tidsskriftet publicerer to typer af artikler: Videnskabelige artikler, der forud for publicering har gennemgået double-blind peer review hos to fagfællebedømmere, og formidlende artikler, der har gennemgået en redaktionel vejledningsproces. Bidragene i tidsskriftet falder i to hovedafdelinger. Den første rummer artikler inden for et af redaktionen valgt tema, og den anden rummer artikler uden for tema

*

Studier i læreruddannelse og -profession Årg. 1, nr.1 indeholder fire forskningsartikler og fire formidlende artikler. Fem artikler relaterer til dette nummers tema om lærings- og kompetencemål i skole og læreruddannelse. Derudover kan man læse om studenterautonomi, nydimitterede læreres faglighed samt internationalisering på læreruddannelserne.

*

Dette første nummer er helliget et tema, som aktuelt er fælles for læreruddannelsen og -professionen, nemlig fordringen om at styre uddannelse og undervisning ved hjælp af lærings- og kompetencemål. Tidsskriftet sætter med dette tema fokus på de konsekvenser og muligheder, som er opstået i kølvandet på nylige reformer af læreruddannelse og folkeskole i forsøget på at belyse den tænkning, som indeholdes i rammen for lærings- og kompe-

tencemålstyring og dens betydning for læreruddannerens og lærerens professionelle rolle, for praksisudøvelsen på begge niveauer samt indflydelsen og påvirkningen niveauerne imellem.

Artiklerne *inden for temaet* præsenterer tilsammen en række forskellige, kritiske såvel som konstruktive perspektiver på, hvordan læreruddannelserne og -professionerne kan betragtes i lyset af lærings- og kompetencemålstyring.

Temaet indledes med artiklen "[Entreprenørskab og læringsmål](#)", der beskriver et Design-Based Research-studie, som har undersøgt, om det er muligt at forene arbejdet med entreprenøriel læring og læringsmål i folkeskolen. Studiet viser, at en differentieret tilgang til læringsmål styrker elevernes personlige engagement i undervisningen, men at læringsmål som entydige mål fremmedgør læringen for eleverne, fordi de anskues som lærerens projekt. Artiklen rejser spørgsmålet om, på hvilken måde det er mest hensigtsmæssigt at arbejde med læringsmål.

De to artikler, der følger, har fokus på fagene matematik og dansk. Artiklen "[På vej mod en målbevidst, målstyret kompetenceorienteret matematikundervisning](#)" har til formål at give indblik i potentialer og udfordringer ved at planlægge, gennemføre og evaluere en målstyret kompetenceorienteret matematikundervisning. Med afsæt i et igangværende forskningsprojekt bliver en del af projektets analyser præsenteret som udgangspunkt for at kunne forholde sig til de hindringer af eksemplarisk karakter, som er identificeret i forbindelse med en længerevarende forsøgsundervisning i 5. og 6. klasse.

Artiklen "[Frakobling af formål og indhold – en kritisk diskursanalyse af læreruddannelsens \(LU13\) kompetencemålbeskrivelse med danskfaget som eksempel](#)" fremstiller et diskursanalytisk dokumentstudie af kompetencemålbeskrivelserne i danskfaget. På baggrund af diskursanalysen vises det, at kompetencemålbeskrivelserne for danskfaget fremstår fragmenterede og uden argumentation og præcise henvisninger til fagets stofområder.

Dernæst følger artiklen "[Kompetencer – i skole og uddannelse](#)", der er en undersøgelse af kompetencebegrebets pædagogiske kvaliteter og muligheder i skole og uddannelse. I artiklen præsenteres fem forskellige og aktuelle

udlægninger af kompetencebegrebet, der alle udgør vægtige bidrag i den aktuelle diskurs om skole og uddannelse.

Temaet afsluttes med artiklen "Mål uden mæle – afklaringsforsøg af forholdet mellem formål og forskellige typer af mål", der med udgangspunkt i identificering af en utilitaristisk strømning i skole og læreruddannelse argumenterer for, at mål og middel forbindes arbitrært og derfor skilles. Der argumenteres for, at det har sammenhæng med en manglende forståelse af forskellen på og derfor forholdet mellem mål og formål, ligesom selvsamme manglende forståelse viser sig i en stærk tendens til at tænke mål kvantitativt og derfor søger at kvantificere også kvalitative mål. I studiet foreslås en skelnen mellem kvalitative og kvantitative mål med henblik på at håndtere en legitim kvantificering.

*

Artiklerne *uden for tema* spænder fra undersøgelser af studieaktivitetsmodellen, over nydimitterede læreres faglighed til internationalisering på læreruddannelserne.

I artiklen "Lærerstuderendes udvikling af autonomi i et uddannelsespædagogisk perspektiv" fremstilles en intervenserende undersøgelse af lærerstuderendes fortolkninger og handlinger i forhold til de studierum, hvor det fra uddannelsens side forventes, at de studerende tager egne initiativer til studieaktiviteter, som gennemføres selvstændigt. Artiklen har til formål at afklare og udvikle de uddannelsespædagogiske og -didaktiske muligheder i forhold til den såkaldte studieaktivitetsmodel (SAM).

Artiklen "Faglig kommunikation i et professionelt fællesskab" beskæftiger sig med fastholdelse og udvikling af nydimitterede læreres faglighed i de første år i praksis. I denne forbindelse identificeres mulige årsager til, at lærere ofte afstår fra at formulere sig fagligt i kollegial dialog, og lærernes manglende fagsprog udpeges som en mulig delforklaring. Der gives et eksempel på en intervention i form af et tidsskrift som ét tiltag blandt flere, der kan medvirke til at styrke lærernes udvikling af et professionelt fagsprog.

I artiklen "Status på internationalisering i læreruddannelsen" analyseres, hvilke muligheder for internationalisering den nye læreruddannelse rummer. Derigennem viser forfatteren hvilke aktiviteter, der bliver realiseret, og hvilke problemer, der er forbundet med at gennemføre internationale aktiviteter.

På redaktionens vegne
Nanna Duchêne, chefredaktør